

Anglický jazyk

1.A

Samostudium pro období 8.3. – 14.3.2021

Kontaktní osoba: Blanka Klabíková (bklabikova@zahradnickaskola.cz, tel 603236640)

Tel. konzultace: pracovní dny, 9.00 – 12.00

Způsob komunikace: Google Classroom, Skype, WhatsApp

1/ HW n.17 have not sent yet: Derlichová, Ferbar, Horvátová, Zahradníková

2/ For study:

SB – 7E = “Introduction to phrasal verbs” /page 79/

Carefully read Chart “LEARN THIS” /about phrasal verbs/

+ Do exercises on that page!

/Read the Helper/

And Part **7F** = “Reading” /page 80, 81/

3/ HW n. 18:

Ex.3/p. 80

Co jsou to frázová slovesa?

Frázová slovesa, v angličtině *phrasal verbs* nebo také *multi-part verbs*, jsou slovesa, která se skládají z více částí, více slov. I když se jedná o dvě nebo tři slova, pracujeme s takovým spojením jako s celkem, jako s jedním slovíčkem. Význam má takové sloveso často nezávislý na významu jednotlivých částí.

Např. sloveso TAKE OFF – jednotlivé části slova jsou sloveso TAKE (vzít/brát apod.) a příslovečná částice OFF (z, z povrchu pryč). Význam celku TAKE OFF je ale jiný. Používá se pro vzletnutí letadla a nebo pro sundání nějaké části oblečení:

The plane **took off** and we were on our way home.
The doctor told him to **take off** his shirt.

Změnou příslovečné částice OFF za jinou dojde k úplné změně významu. TAKE UP se např. používá ve významu ‘začít s něčím’ (nějakou aktivitou):

I loved Jamie Oliver's show and thanks to him I decided to **take up** cooking.

TAKE DOWN není opak TAKE UP, ale znamená ‘něco si zapsat’:

You saw the thief escape in a car? Did you **take down** his license plate number?

Takto bychom mohli pokračovat ještě dlouho. Oxfordský slovník uvádí u hesla TAKE celkem 45 různých frázových sloves, některá z nich dokonce s více významy.

Porovnání s češtinou

Není divu, že si studenti si na frázová slovesa často stěžují. Co si to ti Angličané na nás vymysleli? Vždyť v češtině se bez něčeho takového dobře obejdeme! Ta angličtina je tak těžká!

No, já vás ale zastavím. V češtině je máme také a také se bez nich neobejdeme. **Rozdíl ale je, že v angličtině význam vytváříme pomocí slovního spojení a v češtině pomocí předpon.** Vezměte si např. pěkné české sloveso **DĚLAT**. Jeho význam je jasný. Když k němu ale začneme přidávat předpony, bude se význam měnit:

dělat

předělat Je to špatně, musíme to předělat.

vydělat vydělat peníze

prodělat přijít o peníze

zadělat zadělat díru

zadělat na těsto

zadělat (zašpinit) kalhoty od bláta

oddělat odstranit, odstranit, sundat
odprásknout, zastřelit

dodělat dokončit

Dodělal ho ranou tyčí.

podělat pokazit, já jsem tu písemku podělal!

Určitě bychom našli další předpony a další významy. Vidíte ale, že jednoduché sloveso DĚLAT najednou dostane spoustu nových významů. Některé lze pochopit logicky (např. předělat, dodělat) ale další už ne (prodělat, oddělat, podělat apod.) Nyní si představte nějakého ‘chudáka’ cizince, který by se učil česky. Pravděpodobně by se cítil úplně stejně jako my, když se učíme anglická frázová slovesa.

Proč frázová slovesa

Možná sami přijdete na to, proč je Angličané a Američané tolik používají. Jsou to totiž pro ně stejně přirozené výrazy jako pro nás předpony. Pro vyjadřování potom používají naprosto běžná přirozená slovíčka. TAKE, naprosto přirozené a ryze anglické slovo. OFF, základní příslovce/předložka. PUT UP může znamenat ‘ubytovat’. proč by místo toho používali ACCOMMODATE? GIVE IN znamená ‘vzdát se’. Proč by používali SURRENDER? PULL DOWN znamená ‘strhnout, zbourat’. proč by místo toho říkali DEMOLISH?

Vidíte, že často lze frázové sloveso nahradit i jiným slovem, které by se nám studentům možná líbilo více. Jim ale ne, protože se jedná o slova delší, víceslabičná, která jsou obvykle přejatá z latiny, francouzštiny apod. Anglicky mluvící lidé ale v běžné mluvené řeči preferují krátká, jednoslabičná slova, ta, která jsou původní, která jsou jejich, pocházejí ze staroangličtiny. S těmi delšími se setkáte samozřejmě také, ale spíše v písemném nebo formálním projevu.

Typy frázových sloves

Co se použití týče, existuje několik typů frázových sloves. Rozdělíme si je na dvě skupiny:

Stoprocentní frázová slovesa

První skupinou budou slovesa, jimž říkám *stoprocentní*. Jsou to ta *pravá* frázová slovesa. Jsou to slovesa, jejichž částice má vazbu pouze na sloveso a nikoliv předmět za ní.

Např:

take off the hat (Částice OFF má vazbu pouze se slovesem TAKE, podstatné jméno HAT je předmětem slovesa TAKE OFF – sundat si co? Čepici.)

fill in the form (Částice IN se opět váže jen ke slovesu FILL, a vytváří tak význam FILL IN – vyplnit. Podstatné jméno ‘form’ je předmětem tohoto slovesa. Vyplnit co? Formulář.)

Částice OFF, IN apod. je vlastně příslovce. Říkáme jí *příslopečná částice*.

Padesátiprocentní frázová slovesa

Druhou skupinou jsou slovesa, jejichž částice se **částečně** pojí se slovesem a částečně s předmětem věty. Např:

get off the bus (částice OFF zároveň upravuje význam slovesa GET, ale zároveň se jedná o **předložku**, která se pojí se slovem THE BUS. Samotná vazba OFF THE BUS dává smysl – z *autobusu*, zatímco v předchozích případech stoprocentních frázových sloves by tato vazba smysl nedávala: OFF THE HAT nemá žádný význam)

walk through the park (i zde je částice THROUGH spíše předložka, která patří k podstatnému jménu THE PARK.)

Protože se jedná o předložku, těmto slovesům se v některých materiálech neříká *frázová slovesa*, ale *předložková slovesa* (prepositional verbs).

Toto rozdělení je důležité pro používání správného slovosledu.

Stoprocentní frázová slovesa mohou mít svůj předmět **před a nebo za částicí** (**take off the hat** nebo **take the hat off**). Pokud je předmět nahrazen zájmenem, připadá v úvahu pouze pozice před částicí (**take it off**, nikoliv **take off it**).

U **padesátiprocentních frázových sloves** je možné pouze jediné umístění předmětu a to **za částicí** (protože se vlastně jedná o předložku): **get off the bus**, nikoliv **get the bus off**.

I v případě, že je předmět nahrazen zájmenem, je nutný tento slovosled: **get off it**, nikoliv **get it off**.

Kdo dočetl až sem a cítí se v depresi – nezoufat, ve škole budeme ještě probírat!!!!

Jak na frázová slovesa

Jak se ale frázová slovesa naučit?

Nejlépe v kontextu. Nesnažte se naučit se dlouhý seznam padesáti sloves za jeden večer. To je snad i **nemožné!**

Každé si představte v nějaké větě, která vám něco říká. Např. pokud jste minulý týden onemocněli, napište si věty I CAME DOWN WITH THE FLU apod. Pokud si nová frázová slovesa budete zapisovat, zkuste si je psát i s větou, ve které jste je viděli, popř. si vyhledejte ve výkladovém slovníku i další příklady použití. Kdykoliv budete mít příležitost, zkoušejte

nově naučená frázová slovesa používat, jak v hovoru, tak v písemném projevu. Uvidíte, že frázová slovesa zas tak velká věda nejsou.

Cvičení: Základní frázová slovesa

Ovládáte dobře ta nejzákladnější frázová slovesa? Otestujte se.

1. The music is terrible. Can you _____?
 - a. turn it down
 - b. turn it over
 - c. turn off it
 - d. turn the music on
2. I didn't know a few words, so I _____.
 - a. looked the words in
 - b. looked the words on
 - c. looked them up
 - d. looked up them
3. You can take the application form with you and _____ at home.
 - a. fill it
 - b. fill it in
 - c. fill out it
 - d. fill the form on
4. She didn't like the hat he was wearing and asked him to _____.
 - a. put it off
 - b. put it on
 - c. take it off
 - d. take it on
5. I have a baby sister and sometimes I have to _____ when our parents are not at home.
 - a. look after her
 - b. look behind her
 - c. look for her
 - d. look into her
6. Jason is happily married, but I'm afraid he doesn't _____ his mother-in-law.
 - a. get off
 - b. get on
 - c. get on with
 - d. get with
7. Hurry up! Your shoes are in the cupboard in the hall, _____ and let's go.
 - a. put them off
 - b. put them on
 - c. take them off
 - d. take them on
8. I usually _____ at about 7 on Saturdays, but stay in bed until 9.
 - a. get off
 - b. get up
 - c. wake out
 - d. wake up
9. I knocked on the door and waited. After about ten seconds somebody in the office said "_____".
 - a. come in
 - b. come on
 - c. go in
 - d. go on
10. We're going to London next spring. I can't wait. I'm _____ it so much!
 - a. looking after
 - b. looking for
 - c. looking forward

d. looking forward to